

ยุทธศาสตร์ที่ ๒

การสร้างโอกาสทางการศึกษา

แก่ประชาชนทุกกลุ่ม

อย่างเท่าเทียม

การสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม

สำนักงาน กศน. ดำเนินการจัดหลักสูตร/กิจกรรม/โครงการทางการศึกษาในหลากหลายรูปแบบ เพื่อส่งเสริมและสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่เด็ก เยาวชน และประชาชนทุกกลุ่ม ให้ได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ โดยมีผลการดำเนินงานตามนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานของสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 สรุปได้ ดังนี้

1. การศึกษานอกระบบ

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 กำหนดให้สำนักงาน กศน. มีอำนาจหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งในส่วนของดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบนั้น ให้ยึดหลักความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั่วถึง เป็นธรรม และมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน โดยมีเป้าหมายให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาศักยภาพกำลังคนและสังคม ที่ใช้ความรู้ และภูมิปัญญาเป็นฐานในการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคง และคุณภาพชีวิต รวมทั้งเพื่อให้ภาคีเครือข่ายเกิดแรงจูงใจ และมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อจัดกิจกรรมการศึกษา ซึ่งในปัจจุบันมีการดำเนินการจัดกิจกรรม/โครงการ/หลักสูตรการศึกษานอกระบบในรูปแบบที่หลากหลาย ดังนี้

การจัดการศึกษานอกระบบตั้งแต่อนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป็นการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ สำหรับกลุ่มเป้าหมายการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับสายสามัญ) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือ ปวช. (สำหรับสายอาชีพ) เพื่อให้มีพื้นฐานความรู้เพียงพอที่จะดำเนินชีวิต การศึกษาต่อ หรือการประกอบอาชีพ มีการพัฒนาหลักสูตรให้มีสาระที่สอดคล้องกับท้องถิ่น มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิต สามารถยกระดับความรู้ให้สูงขึ้น และเปิดโอกาสให้สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยดำเนินการดังนี้

◆ **การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ** เป็นการจัดการศึกษาเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาและส่งเสริมให้ประชาชนที่พลาดโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียนสามารถหาความรู้ด้วยตนเองอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง โดยจัดการศึกษาทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อนำความรู้ไปประกอบอาชีพหรือเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

◆ **การศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ** เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีอาชีพหรือเห็นช่องทางการทำมาหากิน คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการทำงานเพื่อการประกอบอาชีพอิสระ อาชีพในตลาดแรงงาน หรือเพื่อปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองและชุมชน รวมทั้งเพื่อเพิ่มวุฒิทางการศึกษาและการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับหน้าที่การงาน

โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา ตั้งแต่แรกเกิดจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รัฐบาลมีนโยบายที่จะสนับสนุนค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษาตั้งแต่แรกเกิดจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้แก่นักเรียน นักศึกษา ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งนอกจากจะจัดงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวแล้ว ยังได้จัดงบประมาณเพิ่มเติมเป็นค่าหนังสือเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าชุดนักเรียน และค่าจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

การดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าว สำนักงาน กศน. ได้กำหนดหลักในการดำเนินงาน โดยร่วมกับหน่วยงานหลักของกระทรวงศึกษาธิการสำรวจหาความต้องการของผู้เกี่ยวข้องในประเด็นความต้องการในการรับการสนับสนุนการเรียนฟรีที่นอกเหนือจากค่าใช้จ่ายรายหัว ให้สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการหลัก เน้นการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ครู และนักศึกษา เน้นการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล และเน้นการปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามกฎหมายระเบียบของทางราชการ และระมัดระวังมิให้เกิดความเสียหาย ยึดประโยชน์ของผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อให้นักศึกษา กศน. ได้รับการพัฒนาคุณภาพการเรียน มีหนังสือแบบเรียนที่เพียงพอกับการเรียนในแต่ละระดับ โดยไม่ต้องเป็นภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 สำนักงาน กศน. ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการนี้เป็นเงินอุดหนุนจำนวน 2,913,570,600 บาท จำแนกเป็น ค่าหนังสือเรียน จำนวน 693,030,600 บาท ค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จำนวน 614,893,200 บาท และค่าจัดการเรียนการสอน จำนวน 1,605,646,800 บาท เป้าหมายผู้รับบริการ จำนวน 1,086,239 คน

❖ การดำเนินการจัดหาหนังสือแบบเรียน

สำนักงาน กศน. จัดสรรงบประมาณเป็นค่าหนังสือแบบเรียนให้สถานศึกษา ในอัตรา ร้อยละ 60 ของจำนวนนักศึกษา สำหรับร้อยละ 40 ที่เหลือเป็นส่วนตัวที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาที่ประสงค์และสมัครใจ จะซื้อหนังสือแบบเรียนเป็นของตนเองโดยไม่บังคับ และในขณะเดียวกันก็ให้สิทธิยืมหนังสือแบบเรียนที่ สถานศึกษาเคยซื้อไว้ในห้องสมุดประชาชนหรือศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้วย

❖ การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

สถานศึกษาดำเนินการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ประกอบด้วย กิจกรรมค่ายวิชาการ กิจกรรมปรับพื้นฐาน กิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) และกิจกรรมการจัดหาสื่ออุปกรณ์การสอนของครู หรือหนังสือที่นอกเหนือจากแบบเรียน เพื่อให้บริการในห้องสมุดประชาชน

การส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือ

๑๔ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือ

จัดกิจกรรมการเรียนการสอนผู้ไม่รู้หนังสือให้กับกลุ่มเป้าหมายให้อ่านออก เขียนได้ และคิดเลขพื้นฐานได้ตามความเหมาะสม โดยมีครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน จัดกิจกรรมในพื้นที่รับผิดชอบ จัดกลุ่มผู้เรียนแบบตัวต่อตัว เป็นกลุ่ม หรือเป็นชั้นเรียน

๑๔ กิจกรรมงานวันกระต๊อโลกแห่งการเรียนรู้หนังสือ

องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้กำหนดให้วันที่ 8 กันยายนของทุกปี เป็นวันที่ระลึกสากลแห่งการเรียนรู้หนังสือ เพื่อเน้นย้ำถึงความสำคัญของการรู้หนังสือ และได้เชิญชวนให้ประเทศสมาชิกทั่วโลกร่วมกันเฉลิมฉลองในวันดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงาน กศน. ในฐานะสมาชิกจึงได้ถือโอกาสในช่วงวันดังกล่าวเป็นวาระสำคัญที่จะกระตุ้นเตือนคนไทยให้ตระหนักถึงความสำคัญของการรู้หนังสือมาเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง โดยได้จัดงาน “วันที่ระลึกสากลแห่งการเรียนรู้หนังสือ” ประจำปี พ.ศ. 2555 ขึ้น ภายใต้หัวข้อหลัก ประเทศไทยกับการส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือ เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2555 ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ธาดาธำรงเวช) และผู้อำนวยการใหญ่องค์การ UNESCO (มาตาม อิรีนา โบโกวา) ร่วมเป็นประธาน ผู้เข้าร่วมงาน ประกอบด้วย ผู้แทนองค์การระหว่างประเทศ ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการ กศน. ผู้บริหาร กศน. และบุคลากร กศน. ทั่วประเทศ จำนวนกว่า 1,400 คน ทั้งนี้ ได้มีการจัดการแข่งขันฟุตบอลกระชับมิตรระหว่างผู้บริหารสำนักงาน กศน. กับผู้แทนสำนักงาน UNESCO กรุงเทพฯ ในวันที่ 8 กันยายน 2555 ณ สนามกีฬาสุระกุล จังหวัดภูเก็ตด้วย

การจัดการศึกษาต่อเนื่อง

๑๔ การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ

จัดการศึกษาที่เน้นความรู้และทักษะอาชีพให้สอดคล้องกับสภาพของแต่ละท้องถิ่น ให้ผู้เรียนมีทักษะความชำนาญการเฉพาะเรื่อง สามารถเพิ่มผลผลิตและหรือลดต้นทุนการผลิต มีความรู้และทักษะในการจัดการระบบบัญชี การตลาด และการบริหารจัดการอย่างครบวงจร สามารถประกอบอาชีพสมัยใหม่ เป็นผู้ประกอบการเอง หรือรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพได้ และรู้จักนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การทำอาหาร การทำขนมไทย การนวดแผนไทย การจัดดอกไม้สด การเพาะเห็ดฟาง การประดิษฐ์ของชำร่วย การตัดเสื้อผ้าสตรี การจัดสวนหย่อม งานช่างไม้ งานช่างไฟฟ้า งานช่างก่อสร้าง คอมพิวเตอร์เพื่อการประกอบอาชีพ ฯลฯ

๑๕ การศึกษาเพื่อพัฒนากิจกรรมชีวิต

เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับชีวิต เสริมสร้างความรู้ความสามารถของบุคคล กระตุ้นให้เกิดวิถีคิด มีความรู้สึกเห็นคุณค่าของตนเอง ซึ่งมีเนื้อหาของกิจกรรมสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ครอบครัวศึกษา ดนตรี กีฬา ยาเสพติด ประชาธิปไตย การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณธรรมและจริยธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น โบราณคดี ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเข้าค่าย การแข่งขัน การศึกษาดูงาน ฯลฯ

๑๔ การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน

จัดกิจกรรมเพื่อตอบสนองนโยบายและความต้องการของประชาชนในการพัฒนาสังคมและชุมชน บูรณาการเนื้อหาต่าง ๆ ให้ความรู้และฝึกทักษะตามความต้องการของชุมชน โดยใช้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมเน้นการจัดเวทีชาวบ้าน การจัดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน การจัดการความรู้ในชุมชน การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของประชาชนในชุมชน การพัฒนาทักษะการเรียนรู้พื้นฐานในวิชาการใหม่ๆ ประกอบด้วย 2 กิจกรรมหลัก ได้แก่

❖ **จัดการศึกษาหลักสูตรระยะสั้น** เป็นการจัดการศึกษาที่เน้นการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาความยากจน และกระจายรายได้ให้กับประชาชนกลุ่มเปราะบางในพื้นที่ โดยใช้กระบวนการ กศน. ร่วมกับภาคีเครือข่าย สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่คนในชุมชน ให้สามารถพัฒนาตนเองสู่ความเข้มแข็งได้อย่างยั่งยืน

❖ **หลักสูตรการศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา (ศศช.)** เป็นการจัดการศึกษาที่มีรูปแบบเฉพาะสำหรับกลุ่มคนชาวเขาที่ไม่รู้หนังสือในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” โดยเป็นการจัดการศึกษาที่ยึดชุมชนเป็นหลัก มุ่งให้เกิดการพัฒนาแก่บุคคล และชุมชนในเขตภูเขา ในการจัดการศึกษาภาคบังคับ (ป.1-ม.3) โดยจัดเนื้อหาเป็น 6 สภาพ ได้แก่ สุขภาพอนามัย การทำมาหากิน สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม สังคมและชุมชน และเทคโนโลยีกับวิถีชีวิต โดยบูรณาการองค์ความรู้ 8 สาระเข้าไปด้วย

การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นพระราชดำรัสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงชี้แนวทางการดำเนินชีวิตแก่ประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงรัฐบาล และความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด 1 มาตรา 6 ที่ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

เพื่อตอบสนองหลักปรัชญาและหลักการศึกษาดังกล่าว สำนักงาน กศน. ได้ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับประชาชนในชุมชน โดยให้สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ศูนย์สาธิตและทดลองด้านการศึกษาอาชีพ และสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิตพอเพียง เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ ในการพัฒนาอาชีพเพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชนภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ตลอดจนพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น

การศึกษานอกโรงเรียนสาขาอาชีพที่จัดโดย

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกาญจนาภิเษก (วิทยาลัยในวัง)

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกาญจนาภิเษก (วิทยาลัยในวัง) จัดตั้งขึ้นโดยความร่วมมือระหว่างสำนักพระราชวังและสำนักบริหารงานการศึกษาอบรมและการศึกษาตามอัธยาศัย มีบทบาทหลักในการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ด้านศิลปะไทยโบราณช่างสิบหมู่และศิลปวัฒนธรรมไทย และสนองงานตามแนวพระราชดำรินององค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยเป็นสถานศึกษาหนึ่งที่ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) หรือ TCEP ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ 1 ใน 19 แห่งทั่วประเทศ ที่อยู่ในโครงการ “ปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ” และสอดคล้องกับการปฏิบัติงานส่งเสริม สนับสนุน และอนุรักษ์งานด้านศิลปะไทยโบราณช่างสิบหมู่ และศิลปวัฒนธรรมไทยให้กับประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย ทุกศาสนา ทุกพื้นที่ หรือแม้กระทั่งกลุ่มเป้าหมายพิเศษต่างๆ เช่น ผู้ต้องขังเยาวชนในสถานพินิจ และอื่นๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับและพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

สำหรับการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ด้านศิลปะไทยโบราณช่างสิบหมู่ และศิลปวัฒนธรรมไทยของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกาญจนาภิเษก (วิทยาลัยในวัง) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักสูตรระยะสั้น (40 – 800 ชั่วโมง) ทั้งในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา และตามเครือข่ายต่างๆ ที่เป็นห้องเรียนนอกสถานศึกษาในพื้นที่ต่างๆ เช่น ศูนย์ฝึกอาชีพฟ้าใสปันน้ำใจ ทักษสถานหญิงธนบุรี ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและ

เยาวชนบ้านปราณี จ.นครปฐม สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ร้อยเอ็ด ศูนย์ฝึกอบรบบ้านต้นน้ำ เจ้าพระยา ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมบ้านวัดไทร จ.นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นต้น และบางส่วนเป็นการส่งเสริมและเผยแพร่ในรูปแบบการให้ความรู้ในลักษณะการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เช่น การจัดนิทรรศการ การสาธิต ให้กับกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา โดยใช้เงินงบประมาณของสำนักงาน กศน. และส่วนหนึ่งใช้เงินงบประมาณจากเครือข่าย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยินดีเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอน และบางกลุ่มผู้เรียนเป็นผู้สนับสนุนและออกค่าใช้จ่ายเอง

นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหลักสูตรต่างๆ ได้มีการพัฒนาและปรับเวลาเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ทั้งวันและเวลาราชการ (จันทร์-ศุกร์) หรือเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์ หรือวันเวลาใดเวลาหนึ่งที่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติและระเบียบราชการ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความพึงพอใจจากการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และสามารถเรียนรู้ได้ตามความต้องการ

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปวัฒนธรรมไทย (หลักสูตร 40 – 800 ชั่วโมง) รวมจำนวน 32 หลักสูตร อาทิ จิตรกรรมไทย ลายไทยเบื้องต้น ลายรดน้ำ ศิลปะประดิษฐ์ (ดอกไม้ดินไทย) ศิลปะประดิษฐ์ (ตุ๊กตาดินไทย) แกะสลักของอ่อน ขนมไทย ขนมอบ อาหารว่าง อาหารจานเดียว อาหารในเทศกาลต่างๆ หัตถกรรมผ้าด้นมือ ศิลปะการผูกผ้า ศิลปะการต่อผ้า เครื่องแขวนลูกปัด เครื่องหอม ศิราภรณ์ วาดภาพเหมือน ร้อยมาลัย งานใบตอง ฯลฯ มีผู้ลงทะเบียนเรียนจำนวนทั้งสิ้น 1,316 คน และจบหลักสูตร จำนวน 1,111 คน

การศึกษาทางไกล

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศจัดตั้งสถาบันการศึกษาทางไกลขึ้น เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2546 เพื่อจัดการศึกษาทางไกลในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่อง โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 สถาบันการศึกษาทางไกลได้จัดให้บริการการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีเรียนทางไกล แก่นักศึกษาทางไกล จำนวน 3 ประเภท ได้แก่ นักศึกษาทั่วไป หน่วยงานทหาร และคนไทยในต่างประเทศ มีผู้ลงทะเบียนเรียนทั้งสิ้นจำนวน 4,483 คน จำแนกเป็นระดับประถมศึกษา จำนวน 16 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1,687 คน และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 2,780 คน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนประเภทการศึกษาต่อเนื่อง ระบบออนไลน์ (เรียนรู้ด้วยชุดการเรียนทางไกล) จำนวน 5 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หลักสูตรการจัดการนวัตกรรมสำหรับผู้ประกอบการ หลักสูตรการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และหลักสูตรเขียนกล้อง : พื้นฐานการถ่ายภาพเส้นทางสู่มืออาชีพ มีผู้เรียนรวมจำนวนทั้งสิ้น 793 คน และระบบออนไลน์ (เรียนรู้แบบ e-Learning และ e-Book) หลักสูตรการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้สูงอายุ มีผู้เข้าใช้ระบบออนไลน์ จำนวน 300 คน

การประเมินเทียบระดับการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศกำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. จำนวน 470 แห่งทั่วประเทศ มีภารกิจหน้าที่ในการประเมินเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่กลุ่มเป้าหมาย โดยผู้ที่ผ่านการประเมินเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 3 ระดับ สามารถนำหลักฐานไปใช้สมัครงานหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ ซึ่งในปีการศึกษา 2554 (ต่อเนื่องปีงบประมาณ พ.ศ. 2555) มีผู้สนใจสมัครเข้ารับการประเมินเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3,344 คน แยกเป็นระดับประถมศึกษา จำนวน 484 คน (ร้อยละ 14.47) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1,026 คน (ร้อยละ 30.68) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1,834 คน (ร้อยละ 54.85) โดยมีผู้ผ่านการประเมินเทียบระดับการศึกษา จำนวน 2,764 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 82.66 แยกเป็นระดับประถมศึกษา จำนวน 415 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 850 คน และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1,499 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 85.74 ร้อยละ 82.85 และร้อยละ 81.73 ของผู้เข้ารับการประเมินเทียบระดับแต่ละระดับดังกล่าวตามลำดับ

**ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนหลักสูตรการศึกษานอกระบบ
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา**

ระดับการศึกษา	นักศึกษาลงทะเบียนเรียน		
	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
☛ ระดับประถมศึกษา	75,295	157,368	209.00
- ปกติ	72,295	152,331	210.71
- พิการ	3,000	5,037	167.90
☛ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	394,122	479,245	121.60
- ปกติ	391,122	477,894	122.19
- พิการ	3,000	1,351	45.03
☛ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	601,274	630,665	104.89
- ปกติ	598,274	629,714	105.26
- พิการ	3,000	951	31.70
☛ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	15,548	25,747	165.60
รวมทั้งสิ้น	1,053,571	1,293,025	122.73

**ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่จบหลักสูตรการศึกษานอกระบบ
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา**

ระดับการศึกษา	นักศึกษาจบหลักสูตร		
	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
☛ ระดับประถมศึกษา	38,960	29,427	75.53
- ปกติ	37,460	29,218	78.00
- พิการ	1,500	209	13.93
☛ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	114,432	92,600	80.92
- ปกติ	113,532	92,481	81.46
- พิการ	900	119	13.22
☛ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	174,192	136,413	78.31
- ปกติ	173,292	136,372	78.69
- พิการ	900	41	4.56
☛ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	4,072	1,962	48.18
รวมทั้งสิ้น	331,656	260,402	78.52

**ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนหลักสูตรการศึกษานอกระบบ
ประเภทการศึกษาคู่ขนาน จำนวนตามประเภทกิจกรรม**

กิจกรรม	นักศึกษาลงทะเบียนเรียน		
	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
การศึกษาคู่ขนาน	1,501,040	1,275,492	84.97
☛ การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ	743,900	626,956	84.28
☛ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	350,000	442,741	126.50
☛ การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน	407,140	205,795	50.55
• หลักสูตรระยะสั้น	357,140	84,668	23.71
• หลักสูตรการศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา	50,000	121,127	242.25
การส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือ	80,000	191,849	239.81
การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	100,000	341,043	341.04
รวมทั้งสิ้น	1,681,040	1,808,384	107.58

**ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่จบหลักสูตรการศึกษานอกระบบ
ประเภทการศึกษาคู่ขนาน จำนวนตามประเภทกิจกรรม**

กิจกรรม	นักศึกษาจบหลักสูตร		
	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
การศึกษาคู่ขนาน	1,042,926	986,137	94.55
☛ การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ	346,500	462,062	133.35
☛ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	315,000	356,836	113.28
☛ การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน	381,426	167,239	43.85
• หลักสูตรระยะสั้น	285,000	70,113	24.60
• หลักสูตรการศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา	96,426	97,126	100.73
การส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือ	64,000	73,558	114.93
การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	95,000	287,064	302.17
รวมทั้งสิ้น	1,214,891	1,963,626	161.63

2. การศึกษาตามอัธยาศัย

การดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาตามอัธยาศัย ยึดหลักการเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา และการจัดกรอบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งได้เรียนรู้สาระที่สอดคล้องกับความสนใจและความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพชีวิต ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์และเทียบโอนผลการเรียนกับการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบได้ โดยมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ และจัดบริการแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ดังนี้

ห้องสมุดประชาชน

๑๔ ห้องสมุดประชาชน

เป็นแหล่งความรู้ของชุมชนในพื้นที่ โดยในปัจจุบันมีห้องสมุดประชาชนจังหวัดจำนวน 73 แห่ง ห้องสมุดประชาชนอำเภอ จำนวน 745 แห่ง และห้องสมุดที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่น จำนวน 1 แห่ง คือ หอสมุดธรรมมงคลาภิเชก วังไกลกังวล อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์

๑๕ ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเล็งเห็นความสำคัญของห้องสมุดประชาชนในอันที่จะตอบสนองความต้องการด้านการอ่าน และการศึกษาของประชาชน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้พิจารณาขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรีดำเนินโครงการการจัดตั้งห้องสมุดประชาชนตามแนวพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งได้รับพระราชทานนามว่า ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” ปัจจุบันมีจำนวน 87 แห่ง

๑๖ เรือ/รถห้องสมุดเคลื่อนที่

เป็นแหล่งความรู้อีกมิติหนึ่งที่สามารถรุกเข้าถึงตัวผู้ใช้บริการได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามารถให้บริการกับกลุ่มเป้าหมายที่อาศัยอยู่ริมน้ำหรือพื้นที่ห่างไกล โดยนำสื่อต่าง ๆ ไปให้บริการ เช่น หนังสือ คอมพิวเตอร์ นิทรรศการ ของเล่นเด็ก เป็นต้น

วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา

สำนักงาน กศน. ได้มีการดำเนินการจัดตั้งศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาขึ้นทั่วประเทศ จำนวน 15 แห่ง และอุทยานวิทยาศาสตร์ จำนวน 1 แห่ง (อุทยานวิทยาศาสตร์พระจอมเกล้า ณ หว้ากอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์) เพื่อเป็นสถานที่ในการให้ความรู้และความเข้าใจด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแก่ประชาชน นอกจากนี้ ได้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเบื้องต้นที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน เพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้ ความเข้าใจทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดาราศาสตร์ อวกาศ ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

๔ ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา ให้บริการการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ใน 4 กิจกรรมหลัก มีผู้เข้ารับบริการรวมทั้งสิ้น จำนวน 4,771,923 คน ประกอบด้วย

◇ **กิจกรรมนิทรรศการวิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา** จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ทั้งในรูปแบบสื่อนิทรรศการถาวรภายในอาคาร ซึ่งมีการนำเสนอเนื้อหาอย่างสมบูรณ์ ประกอบด้วยสื่อประสมในรูปแบบต่างๆ ชุดทดลอง อุปกรณ์ของจริง มีการสร้างบรรยากาศด้วยแสง สี เสียง เน้นการมีส่วนร่วมของผู้ชม เช่น การแสดงท้องฟ้าจำลอง นิทรรศการวิทยาศาสตร์พื้นฐาน นิทรรศการโลกล้านปี นิทรรศการพลังงาน นิทรรศการธรรมชาติศึกษา นิทรรศการโลกของพืชและสิ่งแวดล้อม นิทรรศการเทคโนโลยีชีวภาพ นิทรรศการวิทยาศาสตร์สุขภาพ นิทรรศการข้าวหอมมะลิ นิทรรศการเกลือสินเธาว์ เป็นต้น และนิทรรศการเคลื่อนที่ ซึ่งเป็นการเผยแพร่ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์เป็นเรื่องสั้นๆ หรือจัดชุดการแสดงเป็นส่วนๆ ออกให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายตามพื้นที่ต่างๆ เช่น นิทรรศการภาวะโลกร้อน นิทรรศการเคลื่อนที่พลังงาน (รถพลังงานแสงอาทิตย์) นิทรรศการเกษตรธรรมชาติ ชุดทดลองวิทยาศาสตร์ โดมท้องฟ้าจำลองเคลื่อนที่ เป็นต้น มีผู้รับบริการรวมทั้งสิ้น จำนวน 1,813,956 คน

◇ **กิจกรรมค่ายวิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา** จัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตลอดจนเรียนรู้การทำงานและการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน ทั้งในลักษณะไป-กลับ และพักค้างแรม โดยครอบคลุมเนื้อหาสาระวิทยาศาสตร์พื้นฐานและทักษะกระบวนการเชิงวิทยาศาสตร์ เน้นให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เช่น ค่ายนักดาราศาสตร์น้อย ค่ายนักวิทยาศาสตร์รุ่นจิ๋ว ค่ายสนุกกับวิทยาศาสตร์ ค่ายนักประดิษฐ์หุ่นยนต์ ค่าย Kids' Science ค่าย Green Young “เยาวชนตัวน้อย ร้อยใจปลูกป่า” เป็นต้น มีผู้เข้ารับบริการ จำนวน 121,247 คน

◇ **กิจกรรมการศึกษา** เป็นการให้บริการการเรียนรู้ทั้งในลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียน นักศึกษา กิจกรรมเสริมทักษะกระบวนการเชิงวิทยาศาสตร์ กิจกรรมการประกวด และการแข่งขันด้านวิทยาศาสตร์ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เคลื่อนที่สู่ชุมชน เช่น กิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ กิจกรรมสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ การประกวดการแสดงทางวิทยาศาสตร์ (Science Show) การประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์ การศึกษาฐานการเรียนรู้ต่างๆ การอบรม/สัมมนา เป็นต้น มีผู้เข้ารับบริการ จำนวน 1,557,959 คน

◇ **กิจกรรมบริการวิชาการ** เป็นการให้ความรู้เชิงวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ในลักษณะการบริการข้อมูลข่าวสาร ทั้งข้อมูลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และข้อมูลด้านวิชาการวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ ซึ่งมีการให้บริการในหลากหลายรูปแบบ เช่น การให้บริการข่าวสารผ่านเว็บไซต์ เอกสารประชาสัมพันธ์ เอกสารวิชาการ แผ่นพับ จดหมายข่าว เป็นต้น มีผู้เข้ารับบริการ จำนวน 1,278,761 คน

๑๔ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์

♦ วิทยาศาสตร์สัญจร/วิทยาศาสตร์เคลื่อนที่สู่ชุมชน ให้บริการและจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้แก่นักเรียน นักศึกษา ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน รวมทั้งประชาชนทั่วไป โดยรูปแบบในการจัดกิจกรรมเป็นการจัดแสดงนิทรรศการเคลื่อนที่และกิจกรรมการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วม และสามารถนำไปปรับปรุงใช้ในชีวิตประจำวันได้

♦ พันธมิตรวิทยาศาสตร์ ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา มีการดำเนินงานร่วมกับพันธมิตรในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้ กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ในเรื่องเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ที่ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เช่น กรมป่าไม้ กรมวิชาการเกษตร ศูนย์พันธุ์สัตว์กรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ศูนย์การเรียนรู้เครื่องบินเล็ก เป็นต้น ตลอดจนสนับสนุนการดำเนินงานในรูปแบบเครือข่ายระหว่างศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาจังหวัดกับหน่วยงาน/องค์กรต่างๆ ในเขตพื้นที่

♦ ผลิตภัณฑ์ด้านวิทยาศาสตร์ โดยการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สื่อนิทรรศการวิทยาศาสตร์ และฐานการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้ผู้รับบริการได้เรียนรู้จากสื่อที่มีคุณภาพและทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน

นอกจากนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาได้ร่วมกับสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ดำเนินโครงการเทศกาลภาพยนตร์วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่เด็กและเยาวชน เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในรูปแบบสื่อภาพยนตร์ ซึ่งเป็นสื่อการเรียนรู้ที่สามารถเข้าใจเนื้อหาสาระได้ง่าย ผู้รับบริการสามารถเข้าใจสิ่งที่เรีนนามธรรมได้

การจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยในแหล่งเรียนรู้

สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ เป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. ที่มุ่งจัดและพัฒนาการศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ และทักษะชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาหลักสูตรระยะสั้นและการศึกษาตามอัธยาศัยในรูปแบบที่หลากหลาย การพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ การฝึกอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ จัดให้มีสื่อที่ทันสมัยและตอบสนองความต้องการของประชาชนในชุมชนได้อย่างทั่วถึง ตลอดจนสนับสนุนให้หน่วยงานและสถานศึกษามีการนำเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไปใช้บริการแก่ประชาชน โดยมุ่งให้ผู้รับบริการมีนิสัยใฝ่เรียน ใฝ่รู้ รักการอ่าน สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน

ผลการดำเนินงาน

❖ จัดกิจกรรม ณ ศูนย์การเรียนรู้วังจันทร์เกษม โดยจัดหาหนังสือ และสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ หลากหลาย ทันสมัย ตรงตามความต้องการของผู้รับบริการ ปรับปรุง พัฒนา สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และการค้นคว้า จัดบริการการเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อสิ่งพิมพ์/สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) เช่น คอมพิวเตอร์ MP3 อินเทอร์เน็ต ซีดีรอม วีซีดี หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Books)

หนังสือพิมพ์ออนไลน์ (e-News) บริการกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ เช่น มุมเรียนรู้อาเซียน มุมผู้อ่านแนะนำ มุมสาระน่ารู้ ฯลฯ รวมทั้งมุมความรู้พิเศษ เช่น มุม SET Corner ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มุมสถาบันส่งเสริมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มุมสื่อศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ฯลฯ มีผู้ใช้บริการ จำนวน 83,767 คน

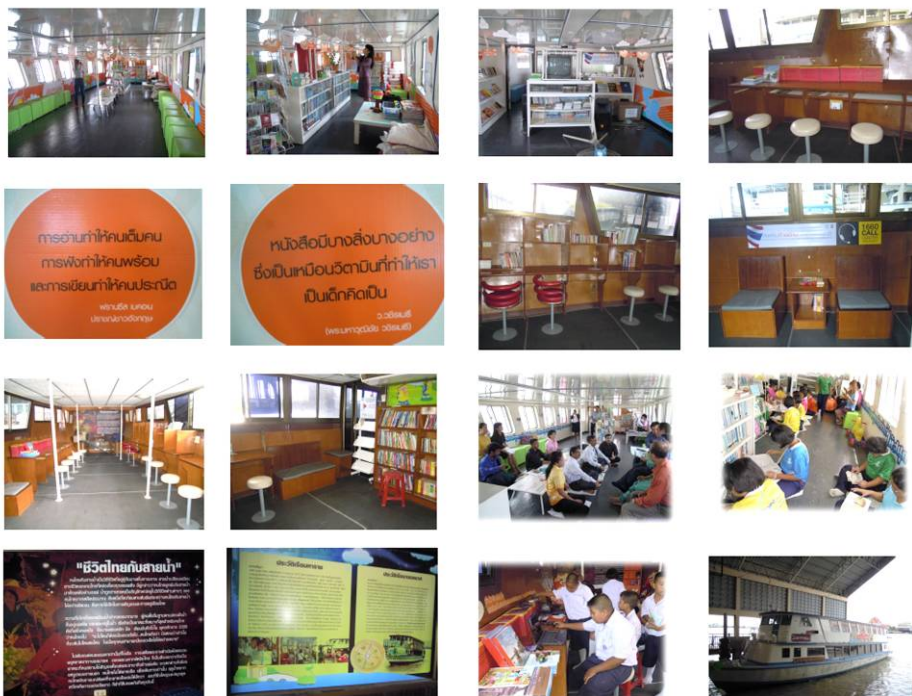

❖ **จัดกิจกรรม ณ ศูนย์บริการการศึกษาตามอัธยาศัย (IE Center)** ได้แก่ กิจกรรมจัดหาสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัยเพื่อให้บริการกลุ่มเป้าหมาย กิจกรรมการให้บริการการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมการอ่าน 2) การจัดนิทรรศการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ และ 3) การเรียนรู้ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์ มีผู้เข้ารับบริการจำนวน 55,299 คน กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น กิจกรรมการใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น กิจกรรม Paper Quilling กิจกรรม Paper Clay กิจกรรมเสนากรรม เป็นต้น มีผู้เข้ารับบริการ จำนวน 4,048 คน และกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมจีน (การตัดกระดาษลายจีน การเขียนหนังสือด้วยพู่กันจีน และการถักเชือกลายจีน) มีผู้เข้ารับบริการ จำนวน 1,499 คน

❖ จัดการเรียนรู้เพื่อเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดให้ความรู้ด้านทักษะอาชีพ ทั้ง การสาธิต และการปฏิบัติจริง เช่น การถักผ้าพันคอ การทำที่คาดผม การถักกระเป๋า การถักผ้าคลุมไหล่ การถักเสื่อ การถักดอกไม้ประดิษฐ์ ฯลฯ

❖ จัดกิจกรรมเรือห้องสมุดเคลื่อนที่ ออกให้บริการแก่ประชาชนที่อยู่ริมแม่น้ำในพื้นที่ จังหวัดปทุมธานี และนนทบุรี โดยจัดบริการด้านส่งเสริมการอ่าน บริการจัดสอนวิชาชีพ ให้ความรู้ด้าน ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตตามลุ่มแม่น้ำ รวมทั้งจัดหาสื่อและอุปกรณ์ในการให้บริการตาม ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยออกให้บริการทั้งหมด 8 ครั้ง จำนวน 20 วัน มีผู้รับบริการเฉลี่ยวันละ 60 คน

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของผู้รับบริการการดีกษาตามอัยยดัย
จำนนกตามประเภทกิจกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้ตามอัยยดัย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
☛ บริการรายการวิทยุเพื่อการศึกษา	1,400,000	369,586	26.40
☛ บริการรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา	1,600,000	232,109	14.51
☛ บริการสื่อเพื่อการศึกษา	600,000	555,922	92.65
☛ บริการนิตรศการวิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา	1,600,000	1,813,956	113.37
☛ บริการกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา	1,200,000	2,957,967	246.50
☛ บริการส่งเสริมการอ่านในห้องสมุดประชาชน	3,400,000	6,543,463	192.45
รวมทั้งสิ้น	9,800,000	12,473,003	127.28

3. การส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน

การดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนในชุมชน โดยใช้ กศน. ตำบล/แขวง และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอยู่ทั่วประเทศเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรม รวมทั้งเป็นแหล่งบริการชุมชนในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการในการเรียนรู้ของชุมชน โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ในวิถีชีวิตให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ การพึ่งพาตนเอง และการเสริมสร้างวิถีชีวิตประชาธิปไตย

กศน.ตำบล/แขวง

สำนักงาน กศน. ได้ดำเนินการจัดตั้ง กศน.ตำบล/แขวง เป็นกลไกในการขับเคลื่อนภารกิจ การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในชุมชน เพื่อตอบสนองการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง โดยเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ในพื้นที่ระดับตำบล/แขวงทั่วประเทศ รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายในระดับพื้นที่ เช่น อบต. อบจ. เทศบาล ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และอาสาสมัครต่างๆ ในชุมชน เพื่อร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยอาจแบ่งกิจกรรมหลักของ กศน.ตำบล/แขวง ได้ดังนี้

1. ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของชุมชน (Information Center) เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของชุมชน เช่น ข้อมูลจำนวนประชากร ข้อมูลด้านภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง การศึกษา สาธารณสุข ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น การประกอบอาชีพ ฯลฯ รวมทั้งเป็นแหล่งกระจายข้อมูลข่าวสารของภาครัฐผ่านเสียงตามสาย หรืออาจเป็นสถานีวิทยุชุมชน เพื่อกระจายข้อมูลข่าวสารของชุมชนด้วย
2. ศูนย์สร้างโอกาสการเรียนรู้ (Opportunity Center) เป็นสถานที่จัดให้บริการเพื่อสร้างเสริมโอกาสการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของคนในชุมชน เช่น กิจกรรมศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix-it Center) ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา กิจกรรมส่งเสริมการคุ้มครองผู้บริโภค กิจกรรมให้บริการหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ ฯลฯ

3. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (Learning Center) เป็นสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน เช่น การศึกษาเทียบเท่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกระบบในรูปของหลักสูตรระยะสั้นต่างๆ รวมทั้งเป็นที่จัดการฝึกอบรมประชาชนในหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน และการถ่ายทอดความรู้ที่จำเป็นสำหรับประชาชน เช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับการอยู่ในประชาคมอาเซียน การเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นพลเมือง (Civil Education) เป็นต้น นอกจากนี้ ยังจัดพื้นที่เป็นห้องสมุดชุมชนเพื่อส่งเสริมการอ่านของประชาชน และจัดให้มีเครื่องรับโทรทัศน์ และรับสัญญาณดาวเทียมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาต่างๆ ด้วย

4. ศูนย์ชุมชน (Community Center) เป็นสถานที่ที่คนในชุมชนทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การจัดเวทีชาวบ้าน เวทีประชาคม หรือใช้เป็นสถานที่พบปะเสวนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของคนในชุมชน ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 สำนักงาน กศน. ได้ดำเนินการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์สำหรับ กศน.ตำบล จำนวน 305 ชุด เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับประชาชนในระดับตำบลได้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

อาสาสมัคร กศน.

ส่งเสริมให้ผู้มีจิตอาสา ตลอดจนผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และข้าราชการบำนาญเข้ามาเป็นอาสาสมัคร กศน. มีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในชุมชน เป็นผู้สื่อสารข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนและนำเสนอความต้องการ การเรียนรู้และการพัฒนาชุมชน เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมได้ตรงตามความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้มากยิ่งขึ้น โดยดำเนินงานร่วมกับครูในสังกัดสำนักงาน กศน. กำหนดเป้าหมาย จำนวน 50 หลังคาเรือน / อาสาสมัคร 1 คน ซึ่งปัจจุบันมีอาสาสมัคร กศน. ทั่วประเทศ จำนวน 25,042 คน โดยได้มีการจัดอบรมอาสาสมัคร กศน. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ประชาชนในชุมชนของตนเอง

การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในชุมชน

ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชนเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของประชาชน เพิ่มศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของชุมชน พัฒนาและกระจายโอกาสในการเรียนรู้ให้ประชาชนได้รับโอกาสในการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการเรียนรู้ให้กับชุมชนของตนเอง โดยใช้ กศน.ตำบล/แขวง และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ดำเนินการอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการจัดทำแผนชุมชน จัดเวทีชาวบ้าน การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม เพื่อนำความรู้ไปแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชน ส่งเสริมการบูรณาการความรู้ในชุมชนให้เชื่อมโยงกับหลักสูตรต่างๆ ของสำนักงาน กศน. โดยคำนึงถึงการประกอบอาชีพและการมีงานทำของผู้เรียนที่แท้จริง เพื่อประโยชน์ในการมีงานทำและการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ จัดทำและเผยแพร่สื่อเพื่อการสืบสานและการถ่ายทอดองค์ความรู้ในชุมชน ตลอดจนพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งการเรียนรู้ และนักจัดการความรู้ของชุมชน

4. การสนับสนุนโครงการพิเศษ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สำนักงาน กศน. ดำเนินการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ให้กับกลุ่มเป้าหมายเด็ก เยาวชน และประชาชนที่อยู่ในพื้นที่สูงและเขตรอยต่อชายแดนที่ห่างไกล มีการคมนาคมที่ยากลำบาก สภาพความเป็นอยู่ที่ขาดแคลน และขาดการพัฒนา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศและสังคมโดยรวม โดยได้จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” (ศศช.) ขึ้น เพื่อจัดการศึกษาให้กับประชาชนในชุมชนบนพื้นที่สูง ชุมชนชาวเล และชุมชนตามแนวชายแดนที่ห่างไกล ในพื้นที่ 14 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี เชียงราย เชียงใหม่ ตาก น่าน พะเยา แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน และพังงา รวมทั้งสิ้น 755 แห่ง มีผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 31,941 คน จำแนกเป็น ระดับประถมศึกษา จำนวน 27,493 คน มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 2,311 คน และมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 2,137 คน ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือเพื่อชุมชนในเขตภูเขา พัฒนาทักษะในการฟัง พูด อ่านและเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และการคิดคำนวณ จัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาอาชีพเพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต เช่น กิจกรรมส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยแม่และเด็กในถิ่นทุรกันดาร กิจกรรมการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีน กิจกรรมส่งเสริมสหกรณ์ กิจกรรมฝึกอาชีพ กิจกรรมการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน กิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น รวมทั้งดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการจัดการเรียนการสอนของครู ศศช. ในพื้นที่ทรงงานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีและพื้นที่สูง เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบบนพื้นที่สูง ให้เป็นไปตามแนวพระราชดำริและสอดคล้องกับแนวนโยบายของสำนักงาน กศน.

นอกจากนี้ สำนักงาน กศน. ยังได้น้อมนำหลักการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของแต่ละพระองค์มาจัดทำโครงการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อสนองงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงาน/สถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้อย่างเต็มศักยภาพ ด้วยการจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพตามแนวพระราชดำริ โดยคำนึงถึงทรัพยากรที่เป็นต้นทุนของชุมชน ดำเนินการสร้างเครือข่ายอาชีพ มีระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรู้และประสบการณ์ เป็นการพัฒนาอาชีพภายใต้วัฒนธรรมของชุมชน ควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือ พร้อมทั้งปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติ ชุมชน สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ และแหล่งน้ำในชุมชน โดยได้มีการดำเนินงานจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อสนองงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในโครงการต่างๆ ทั่วประเทศ เช่น ศูนย์การเรียนรู้พิบูลทอง จ.นราธิวาส ศูนย์การเรียนรู้ห้วยองค์ด จ.กาญจนบุรี ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.จันทบุรี โครงการพัฒนาลุ่มแม่น้ำปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่อาวอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.ลำพูน โครงการหมู่บ้านยามชายแดน จ.ตาก และแม่ฮ่องสอน โครงการป่าไม้แผนใหม่บ้านนาศิริ จ.เชียงใหม่ โครงการสายใยรักแห่งครอบครัว (ทุกจังหวัด) โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร จ.ตาก เชียงใหม่ น่าน แม่ฮ่องสอน และพังงา โครงการทบทิศสยาม 01-06 จ.ตราด สระแก้ว และสุรินทร์ โครงการหมู่บ้านจุฬารณย์พัฒนา จ.นครศรีธรรมราช เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ตามบริบทของชุมชน และดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

โครงการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชุมชน

ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน จำนวน 9 แห่ง ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษาให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายตามแนวชายแดน โดยมุ่งส่งเสริมการศึกษาด้านการพัฒนาอาชีพ เป็นแหล่งเรียนรู้เกษตรกรรมธรรมชาติ ตลอดจนเป็นศูนย์สาธิตการประกอบอาชีพและศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบ การจัดการกิจกรรมตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามาศึกษาหาความรู้ และสามารถนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตต่อไปได้ โดยมีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

๑๓ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ

ดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพให้แก่ประชาชนตามแนวชายแดน โดยเน้นกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการพัฒนาอาชีพในรูปแบบที่หลากหลาย สอดคล้องกับบริบทของชุมชนชายแดน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กัน ได้แก่ การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม การฝึกปฏิบัติจริง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น การปลูกไม้ผลเพื่อการขยายพันธุ์ การเพาะเห็ดฟาง การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม การเลี้ยงไก่พื้นเมือง การเลี้ยงเป็ดเทศ การทำน้ำหมักชีวภาพ การทำเตาเผาถ่านเศรษฐกิจ การทำเฟอร์นิเจอร์ไม้ไผ่ เป็นต้น

๑๔ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากีฬาชีวิต

จัดการศึกษาเพื่อพัฒนากีฬาชีวิต โดยเน้นการดำเนินงานในด้านสุขภาพอนามัย คุณธรรมจริยธรรม ความรักชาติ ประชาธิปไตย ยาเสพติด และเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การศึกษาดูงาน ค่าเรียนรู้อยู่ การฝึกปฏิบัติจริง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นต้น

๑๕ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน

ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ ร่วมกับเครือข่ายในพื้นที่ตามแนวชายแดน เช่น การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม การเข้าค่าย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดนิทรรศการ การฝึกอาชีพ การแนะแนวอาชีพ เป็นต้น

๑๖ กิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ

จัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ โดยครูอาสาสมัครศึกษานอกโรงเรียน เพื่อส่งเสริมและจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนบริเวณแนวชายแดน ให้สามารถอ่านออก เขียนได้ และมีความรู้พื้นฐาน เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยมีวิธีการจัดการศึกษาที่หลากหลายตามบริบทของชุมชนและตามความต้องการของผู้เรียน

๑๗ การจัดการศึกษานักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ดำเนินการจัดการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ให้กับกลุ่มเป้าหมายบริเวณชายแดน เพื่อให้มีความรู้และทักษะวิชาชีพตามมาตรฐาน มีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ มีความสนใจใฝ่รู้ มีวิธีแสวงหาความรู้ คิดเป็นและแก้ปัญหาได้ สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาอาชีพ และการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี

๑๘ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

จัดกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนในพื้นที่ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ให้มีความรู้และทักษะ เพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ และเกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

๑๔ การจัดการเรียนรู้อัตนภาพของเศรษฐกิจพอเพียง

ส่งเสริมเผยแพร่แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้แก่เกษตรกรและประชาชนได้นำแนวพระราชดำรินี้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงและด้านอื่นๆ ไปใช้เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต กำหนดหลักสูตรการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการสร้างความรู้ และการฝึกปฏิบัติจริงด้านอาชีพ ให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจ สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

๑๕ โครงการส่งเสริมสนับสนุนภาคีเครือข่าย

ร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ดำเนินกิจกรรมการแนะแนวอาชีพเคลื่อนที่ เพื่อให้ผู้รับบริการมีความพึงพอใจในการเรียนรู้อาชีพ และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมได้

๑๖ การอบรมเกษตรกรธรรมชาติ

จัดฝึกอบรมบุคลากรของศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน ให้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะด้านเกษตรธรรมชาติ เพื่อเป็นแกนนำในการเผยแพร่ความรู้ให้แก่เกษตรกรและประชาชนที่สนใจ รวมทั้งดำเนินการจัดการอบรมและเผยแพร่ให้ความรู้และทักษะในการทำเกษตรด้วยวิธีเกษตรธรรมชาติแก่เกษตรกรและประชาชน เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นการเพิ่มผลผลิต เพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว

๑๗ การพัฒนาความร่วมมือกับต่างประเทศด้านการพัฒนาส่งเสริมและเผยแพร่เกษตรธรรมชาติ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงาน กศน. ได้มีการบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับหน่วยงาน MOA International ประเทศญี่ปุ่น และมูลนิธิ MOA ไทย ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านเกษตรธรรมชาติ ตามโครงการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เกษตรธรรมชาติ เพื่อพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานที่ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกษตรธรรมชาติให้มีความรู้และทักษะในเรื่องเกษตรธรรมชาติอย่างชัดเจนและลึกซึ้ง เพื่อสามารถนำไปเผยแพร่ให้แก่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างถูกต้องตามหลักการ และสามารถประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม วัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการฝึกอบรมเกษตรธรรมชาติพื้นฐานภายในประเทศให้แก่บุคลากรของกลุ่มศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน ซึ่งจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า การดำเนินงานตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือดังกล่าวประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 มีบุคลากรของกลุ่มศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนได้ไปเข้ารับการฝึกอบรมด้านเกษตรธรรมชาติ ณ ประเทศญี่ปุ่น จำนวนทั้งสิ้น 20 คน ประกอบด้วย การฝึกอบรมเกษตรธรรมชาติระดับสูงสำหรับผู้บริหาร จำนวน 8 คน การฝึกอบรมเกษตรธรรมชาติระดับสูงสำหรับผู้ปฏิบัติ จำนวน 8 คน และการฝึกอบรมบุคลากรที่มีความพร้อมด้านการวิจัย จำนวน 4 คน รวมทั้งได้มีการจัดทำโครงการประชุมปฏิบัติการเพื่อพัฒนาโครงการความร่วมมือกับต่างประเทศด้านการส่งเสริมเกษตรธรรมชาติ โดยบุคลากรของกลุ่มศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนทุกแห่ง ทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติที่ผ่านการอบรมเกษตรธรรมชาติระดับสูง ณ ประเทศญี่ปุ่น จำนวน 60 คน ได้นำเสนอผลการดำเนินงานเกษตรธรรมชาติในพื้นที่ และร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปัญหาและข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปพัฒนาการดำเนินงานในพื้นที่ต่อไป นอกจากนี้ ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ และนักวิชาการของสำนักงาน กศน. และ MOA International ได้มีกิจกรรมเยี่ยมเยียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสถาบันอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดี และความยั่งยืนของความร่วมมือระหว่างกัน

๑๔ พัฒนาศูนย์สาธิตเกษตรธรรมชาติ

พัฒนาศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนทั้ง 9 แห่ง ให้เป็นแหล่งศึกษาดูงานและศูนย์สาธิตการประกอบอาชีพสำหรับประชาชนตามแนวชายแดน ด้านเกษตรธรรมชาติ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดกิจกรรมฐานการเรียนรู้ด้านเกษตรธรรมชาติ เช่น ฐานการเรียนรู้การทำนาข้าวหอมมะลิ 105 ฐานการเรียนรู้การปลูกหน่อไม้ฝรั่ง ฐานการเรียนรู้การปลูกกล้วยหอมทอง ฐานการเรียนรู้การเพาะเห็ดนางฟ้า ฐานการเรียนรู้การปลูกพืชสมุนไพร ฐานการเรียนรู้การเพาะขยายพันธุ์พืช ฐานการเรียนรู้การเลี้ยงหมูหลุม ฐานการเรียนรู้การเพาะขยายพันธุ์ปลาตะกุง ฐานการเรียนรู้การทำเตาเผาถ่านเศรษฐกิจ (น้ำส้มควันไม้) ฐานการเรียนรู้การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ ฐานการเรียนรู้การทำสารไล่แมลง ฐานการเรียนรู้การจัดการพืชแบบเกษตรธรรมชาติ ฐานการเรียนรู้การจัดการดินแบบเกษตรธรรมชาติ ฐานการแปรรูปผลผลิตเกษตรธรรมชาติ เป็นต้น พัฒนาแปลงสาธิต-ทดลองเกษตรธรรมชาติให้พร้อมบริการเพื่อถ่ายทอดความรู้แก่ประชาชน รวมถึงการจัดมหกรรมเกษตรธรรมชาติครั้งที่ 14 ณ ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ระหว่างวันที่ 10-14 กุมภาพันธ์ 2555 มีเกษตรกร หน่วยงาน เครือข่าย และประชาชนผู้สนใจ เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 13,500 คน และมีการมอบเครื่องหมายรับรองมาตรฐานเกษตรธรรมชาติให้แก่เกษตรกรซึ่งผ่านการรับรอง จำนวน 48 ราย

การส่งเสริมและจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

๑๔ การจัดการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

สำนักงาน กศน. โดยศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเป้าหมายพิเศษ มีบทบาทภารกิจในการดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับกลุ่มเป้าหมายพิเศษ ได้แก่ ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ไร้สัญชาติ เด็กและเยาวชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน เด็กด้อยโอกาส คนเร่ร่อน คนไร้บ้าน กลุ่มชาติพันธุ์ ชนกลุ่มน้อย และคนไทยในต่างประเทศ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 สามารถดำเนินการจัดการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย

๕ จัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป)

◇ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน	3,254	คน
◇ การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ	จำนวน	2,922	คน
◇ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	จำนวน	10,050	คน
◇ การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน	จำนวน	22,348	คน
◇ การศึกษาตามอัธยาศัย	จำนวน	10,996	คน

๕ จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (บุคคลที่มีความบกพร่องทางด้านต่างๆ

9 ประเภท ได้แก่ ทางการเห็น ทางการได้ยิน ทางสติปัญญา ทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ ทางการเรียนรู้ ทางการพูดและภาษา ทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ บุคคลออทิสติก และบุคคลพิการซ้อน)

◇ การส่งเสริมการรู้หนังสือ	จำนวน	2,721	คน
◇ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน	7,311	คน
◇ การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ	จำนวน	4,827	คน
◇ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	จำนวน	3,830	คน

๕ จัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส

◇ กลุ่มเป้าหมายเด็กเร่ร่อน			
⊕ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน	285	คน
⊕ การศึกษาต่อเนื่อง	จำนวน	1,072	คน
◇ กลุ่มเป้าหมายเด็กต่างด้าว			
⊕ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน	1,322	คน
⊕ การศึกษาต่อเนื่อง	จำนวน	276	คน
◇ กลุ่มเป้าหมายผู้ไร้สัญชาติ			
⊕ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน	1,306	คน
⊕ การศึกษาต่อเนื่อง	จำนวน	550	คน
◇ กลุ่มเป้าหมายชาวเล (มอแกน) ในพื้นที่จังหวัดกระบี่ พังงา ภูเก็ต และสตูล			
⊕ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน	807	คน
⊕ การศึกษาต่อเนื่อง	จำนวน	291	คน

◇	กลุ่มเป้าหมายเด็กออกจากกระบบโรงเรียนกลางคัน			
⊕	การศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน	8,456	คน
➤	จัดการศึกษาสำหรับคนไทยในต่างประเทศ			
◇	การศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน	1,432	คน
◇	การศึกษาต่อเนื่อง	จำนวน	769	คน

๑๔ การจัดการเรียนรู้อาษาไทยในศูนย์พักพิงชั่วคราว

กระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้สำนักงาน กศน. จัดการเรียนรู้อาษาไทยให้แก่ผู้หนีภัยการสู้รบจากพม่าในพื้นที่พักพิงชั่วคราว 8 แห่งใน 3 จังหวัด ได้แก่ พื้นที่พักพิงบ้านต้นยาง อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พื้นที่พักพิงบ้านแม่หละ อำเภอบ้านตาก อำเภอท่าสองยาง บ้านอู๋เมี่ยง อำเภอพบพระ บ้านนุโพ อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก พื้นที่พักพิงบ้านใหม่ในสอย อำเภอเมือง บ้านแม่สุริน อำเภอขุนยวม บ้านแม่ละอูน อำเภอสบเมย และบ้านแม่ลามาหลวง อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน รวมทั้งสิ้น 27 ศูนย์การเรียน เพื่อให้ผู้หนีภัยการสู้รบดังกล่าวสามารถฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยได้เป็นอย่างดี

ในการนี้ ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาไทยขั้นพื้นฐาน โดยใช้เวลาเรียนหลักสูตรละ 200 ชั่วโมง แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ พื้นฐานระดับต้น พื้นฐานระดับกลาง และพื้นฐานระดับสูง ให้กับผู้หนีภัยการสู้รบตามศักยภาพของตนเอง รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยวางแผนร่วมกันระหว่างคณะกรรมการการศึกษาและผู้นำชุมชน จัดทำแผนการเรียนรู้ กำหนดเวลาเรียน สถานที่เรียน และจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมทักษะชีวิต นำประเพณีวัฒนธรรมไทยมาบูรณาการกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และวัดผลความรู้ความสามารถของผู้เรียน โดยมีผู้หนีภัยการสู้รบดังกล่าวเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาไทย จำนวน 3,857 คน จำแนกเป็น จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 506 คน จังหวัดตาก จำนวน 1,050 คน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 2,301 คน